

**Питання та відповіді щодо інформації, яка міститься у номері
рахунку / електронному гаманці за стандартом IBAN та
в номері платіжної картки**

Про що можна дізнатися з номера рахунку / електронного гаманця за стандартом IBAN?

Банки України відповідно до пункту 1 постанови Правління Національного банку України від 28.12.2018 № 162 “Про запровадження міжнародного номера банківського рахунку (IBAN) в Україні” (зі змінами) (далі – Постанова № 162) формують номер банківського рахунку відповідно до Національного стандарту України “Фінансові операції. Правила формування міжнародного номера банківського рахунку (IBAN) в Україні. (IBAN Registry:2009, NEQ) ДСТУ-Н 7167:2010”, затвердженого наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10.2010 № 454 (далі – стандарт IBAN).

Небанківські надавачі платіжних послуг з обслуговування рахунків / емітенти електронних грошей (включаючи банки, установи електронних грошей, філії іноземних установ електронних грошей, операторів поштового зв'язку), які згідно із Законом України “Про платіжні послуги” мають право відкривати платіжні рахунки користувачам / електронні гаманці комерційним агентам / користувачам / споживачам (далі – небанківський надавач платіжних послуг / емітент електронних грошей), відповідно до пункту 1 постанови Правління Національного банку України від 26.07.2022 № 158 “Про запровадження номера платіжного рахунку користувача та електронного гаманця в Україні” (далі – Постанова № 158) формують структуру номера платіжного рахунку користувача та електронного гаманця згідно з вимогами міжнародного стандарту ISO 13616 “Financial services – International bank account number (IBAN)” та відповідно до положень стандарту IBAN.

Відповідно до пункту 16 постанови Правління Національного банку України від 24.02.2022 № 18 “Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану” (зі змінами), банки – емітенти електронних грошей мають призупинити здійснення випуску електронних грошей, поповнення електронних гаманців електронними грошима, розповсюдження електронних грошей. Таким чином, наразі призупинено випуск електронних грошей і відповідно електронні гаманці за стандартом IBAN не відкриваються.

У пункті 2 Постанови № 162, пункті 7 Постанови № 158 встановлено, що банкам України / небанківським надавачам платіжних послуг / емітентам електронних грошей під час формування номера банківського рахунку / платіжного рахунку / електронного гаманця заборонено використовувати номер платіжної картки.

Номер рахунку / електронного гаманця за стандартом IBAN має фіксовану довжину з 29 символів та формується за такою схемою:

UA XX XXXXXX XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, у якій:

UA – код країни (Україна);

3–4 символи – контрольний розряд;

5–10 символи – єдиний ідентифікатор Національного банку (далі – код ID НБУ);

11–29 символи – номер рахунку аналітичного обліку банківського рахунку / платіжного рахунку / електронного гаманця.

Відповідно до підпункту 1 пункту 3 Положення про систему єдиної ідентифікації учасників фінансового ринку України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 30.08.2021 № 92 (далі – Положення № 92), код ID НБУ – це унікальний код, який містить шість знаків, надається учаснику фінансового ринку під час першого внесення інформації щодо цього учасника до інформаційних систем Національного банку та є єдиним унікальним ідентифікатором у відносинах останнього з Національним банком. Пунктом 11 Положення № 92 встановлено, що чинні коди банків (МФО) із дня набрання чинності Положенням № 92 вважаються кодами ID НБУ.

Вимоги до нумерації номера рахунку аналітичного обліку банківського рахунку встановлені в додатку 2 до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 11.09.2017 № 89 (зі змінами) (підпункт 2 пункту 1 Постанови № 162).

Вимоги до нумерації номера рахунку аналітичного обліку платіжного рахунку / електронного гаманця встановлені в додатку до Постанови № 158.

Ураховуючи вищезазначене, у разі наявності інформації про номер рахунку / електронного гаманця за стандартом IBAN є можливість за кодом ID НБУ (5–10 символи номера рахунку за стандартом IBAN) визначити, у якому банку / небанківському надавачі платіжних послуг / емітенті електронних грошей відкрито рахунок / електронний гаманець користувачу.

Перевірити номер банківського рахунку / платіжного рахунку за стандартом IBAN на коректність його формування можна на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку в розділі “Генерація та перевірка українських IBAN номерів” за посиланням: <https://bank.gov.ua/ua/iban>. Зазначений сервіс дає змогу визначити надавача платіжних послуг (банк, небанківський надавач платіжних послуг), у якому відкрито рахунок користувача.

Крім того, за кодом ID НБУ можна здійснити пошук банку в Довіднику банків, який розміщено на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку за посиланням: https://bank.gov.ua/ua/supervision/institutions?page=1&perPage=5&search=&status=1&uid=&suid=&date_from=&date_to=&fb_date_from=&fb_date_to=ID НБУ undefined.

Про що можна дізнатися з номера платіжної картки?

Унікальний (повний) номер платіжної картки містить, зокрема, інформацію про платіжну систему та емітента платіжної картки. Так, перша цифра номера

платіжної картки – це платіжна система, перші вісім цифр – емітент платіжної картки (раніше це були перші шість цифр).

Зауважуємо, що актуальною інформацією щодо емітента платіжної картки володіють оператори платіжних систем.

Детальніше про структуру номера платіжної картки можна дізнатися за посиланням: <http://surl.li/sgpvw>, <http://surl.li/sgqes>.

Слід зазначити, що база даних емітентів платіжних карток Mastercard містить актуальні ідентифікаційні номери та доступна зовнішнім користувачам за посиланням: <http://surl.li/maoik>.

Також інформацію про емітента платіжних карток міжнародних платіжних систем Visa та Mastercard можна отримати в мережі Інтернет, зокрема, на сайтах: <http://www.binbase.com/search.html>, <https://www.bindb.com/bin-database.html>, <https://psm7.com/bin-card>.

Інформацію про емітента платіжних карток Національної платіжної системи “Український платіжний простір” можна отримати в Національному банку.

Чи володіє Національний банк України інформацією про клієнтів (користувачів) банків (небанківських надавачів платіжних послуг) та де і як можна отримати інформацію про власника банківського / платіжного рахунку / електронного гаманця за стандартом IBAN, про держателя платіжної картки за номером платіжної картки?

Національний банк згідно зі статтею 2 Закону України “Про Національний банк України” (далі – Закон) є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією України, Законом та іншими законами України.

З огляду на функції Національного банку, визначені статтями 6, 7 Закону, Національний банк не є обслуговуючим банком для фізичних та юридичних осіб (крім осіб, зазначених у статті 42 Закону). Закон не передбачає для Національного банку обов’язку вести реєстри рахунків / електронних гаманців фізичних та юридичних осіб, платіжних карток, емітованих до рахунків / електронних гаманців фізичних і юридичних осіб.

Таким чином, Національний банк не володіє інформацією про власників рахунків / електронних гаманців за стандартом IBAN та/або держателів платіжних карток.

Водночас, частиною першою статті 60 Закону України “Про банки і банківську діяльність” (далі – Закон про банки) визначено, що інформація щодо діяльності та фінансового стану клієнта, яка стала відомою банку у процесі обслуговування клієнта та взаємовідносин з ним або стала відомою третім особам при наданні послуг банку або виконанні функцій, визначених законом, а також визначена в статті 60 Закону про банки інформація про банк є банківською таємницею. Так, банківською таємницею, зокрема, є відомості про банківські

рахунки клієнтів, інформація про операції, проведені на користь чи за дорученням клієнта, вчинені ним правочини.

Порядок розкриття банківської таємниці банками та Національним банком визначено статтями 62 та 62² Закону про банки відповідно.

Відповідно до статті 62² Закону про банки інформація щодо юридичних та фізичних осіб, що становить банківську таємницю, розкривається Національним банком у встановленому ним порядку:

1) на запит відповідної фізичної особи;

2) на запит відповідної юридичної особи щодо інформації про таку особу, яка міститься в документах, переданих Національному банку на зберігання Фондом гарантування вкладів фізичних осіб відповідно до статті 521 Закону України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб”;

3) за рішенням суду.

Інформація, що становить банківську таємницю, розкривається банками на запити державних органів та осіб, визначених у статті 62 Закону про банки, в обсягах, визначених статтею 62 Закону про банки для відповідних державних органів та осіб.

Порядок та обсяги розкриття інформації, що становить банківську таємницю, форма та зміст запиту до банку про розкриття інформації, що становить банківську таємницю, встановлено в главі 3 Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці, затверджених постановою Правління Національного банку України від 14.07.2006 № 267 (зі змінами) (далі – Правила № 267).

Частиною першою статті 70 Закону України “Про платіжні послуги” інформація про діяльність та фінансовий стан користувача, що стала відома небанківському надавачу платіжних послуг в ході обслуговування користувача та взаємовідносин з ним чи третіми особами під час надання платіжних послуг, є таємницею надавача платіжних послуг.

Так, відповідно до пункту 3 розділу 1 Правил зберігання, захисту, використання та розкриття таємниці надавача платіжних послуг, затверджених постановою Правління Національного банку України від 14.07.2022 № 147 (зі змінами) (далі – Правила № 147), таємницею надавача платіжних послуг є, зокрема, відомості про платіжні рахунки користувача, інформація про операції, проведені на користь чи за дорученням користувача, вчинені ним правочини.

Порядок та обсяги розкриття інформації, що становить таємницю надавача платіжних послуг, форма та зміст запиту до надавача платіжних послуг про розкриття інформації, що становить таємницю надавача платіжних послуг, встановлено у розділі III Правил № 147.

Ураховуючи вищезазначене, для отримання інформації, що становить банківську таємницю / таємницю надавача платіжних послуг, запитувачам інформації слід звертатися безпосередньо до встановлених за кодом ID НБУ банків, небанківських надавачів платіжних послуг, емітентів електронних грошей, а щодо держателя платіжної картки – до встановлених за першими

вісьмома цифрами номера платіжної картки емітентів платіжних карток. Запит на отримання зазначеної інформації надається у порядку та обсягах, визначених статтею 62 Закону про банки та Правилами № 267, Правилами № 147.